

OAS - ett verktyg för diktatur

De Amerikanska Staternas Organisation ett verktyg mot demokrati

Coronapandemin dominerar totalt nyhetsförmedlingen. Men det händer förstås annat också. Nedan en artikel om OAS´ roll i Latinamerika.

Under sin Trumpvänliga generalsekreterare har ett politiserat OAS (De Amerikanska Staternas Organisation) saboterat valövervakning i hela Sydamerika och till och med utlöst en statskupp.

Experter anställda vid Massachusetts Institute of Technology, MIT, har nyligen kommit fram till att det inte finns något stöd i statistiken på att det förekom valfusk i valen i **Bolivia** i oktober 2019. Detta motsäger en tidigare rapport från OAS som blev en förevändning för att rättfärdiga en högerkupp i landet.

Sammantaget så är OAS´ analys och slutsatser grovt bristfälliga?, skriver forskarna John Curiel och Jack R. Williams från Election Data and Science Lab i Washington Post. De tillägger att den då sittande presidenten Evo Morales med stor sannolikhet hade mer än den 10-procentmargin till nästa kandidat som krävs för att undvika en andra valomgång.

Rapporten från forskarna har orsakat ett internationellt ramaskri. OAS-rapporten hävdade medveten manipulation för att gynna Morales´ återval. Det ledde till ett uppror i landets väpnade styrkor och högerextrema partier, samt våldsamma gatuprotester. Fram tills idag har interimsregeringen, som leds av en representant för ett av de mindre partierna, Jeanine Añez, behållit makten.

Massor av supportrar till Morales dödades i kaoset som vidtog efter att OAS ifrågasatte valprocessen och startade kedjan av händelser som ledde till en fullbordad statskupp.

Bolivia är inte det enda landet där OAS spelat en roll i att styra resultaten, istället för att övervaka och garantera en demokratisk process.

En analys av val på senare tid och uttalanden från OAS´ generalsekreterare Luis Almagro avslöjar ett skrämmande mönster av partiskhet och vilja att manipulera data för politiska syften. Almagros återupplivande av Kalla Krigs-ideologi och hans trohet mot Trumpadministrationen har skapat ett ständigt pågående stöd till högerregeringar, samtidigt med attacker och försök att eliminera vänstern från makten. Detta beteende från en regional organisation som skapades för att lösa konflikter utgör ett allvarligt hot mot demokratin liksom mot ländernas självbestämmande.

Bolivia

Agerandet från OAS´ valobservatörer, under ledning av Manuel Gonzalez Sanz från Costa Rica, utlöste ett avbrytande av demokratin som inte bara ledde till en statskupp, men också det följande dödandet av pro-Morales demonstranter. Dessa dödades av säkerhetsstyrkor som riktade in sig på anhängare från ursprungsbefolkningarna till landets förste president från dessa.

OAS´ anklagelser om 'manipulation' i de bolivianska presidentvalen ledde till våldsamma protester och släppte loss massiva kränkningar av mänskliga rättigheter. Som om de väntade på en signal mobiliserade väpnade högergrupper för att med våld störta den valda regeringen. Presidenten, vicepresidenten och andra valda politiker från det styrande MAS-partiet tvingades fly när deras hus sattes i brand och de och deras familjer kom under attack.

Bara några timmar efter att vallokalerna stängts och innan rösträkningen var klar, utfärdade OAS en pressrelease och följde upp den två dagar senare med en preliminär rapport där man ifrågasatte Morales ledning på drygt 10 procent. Rapporten skrev om 'en svårförklarlig' paus i rösträkningen och angav annan kritik av processen. Baserat på OAS rapport protesterade högerkrafter som hade hoppats ta makten genom att Morales skulle tvingas till en andra valomgång. Dessa grupper fick stöd från några organisationer som satte igång demonstrationer och brände ner byggnader. När de väpnade styrkorna hotade med en kupp avgick Morales för att undvika fortsatt blodbad. En regering bestående av ultrahöger politiker tog makten och utlöste attacker på ursprungsbefolkning och Moralessupportrar.

En tidigare analys av OAS-rapporten som gjordes av Center for Economic and Policy Research kom fram till att OAS inte kunde visa några bevis på fusk. Och tidpunkten och anklagelserna i OAS´ rapport spelade en avgörande politisk roll i den följande händelsekedjan. 27 februari kom analysen från MIT Election Data and Science Lab som drog slutsatsen: 'OAS hävdar att pausen i TREP [den preliminära rösträkningen] under det bolivianska valet medförde en konstighet i rösttrenden. Det motsägs av fakta. Medan det var en paus i rapporteringen av rösträkningen så följde de röster som kom in senare den trend som rådde innan pausen. Därför kan vi inte finna några resultat som skulle leda till den slutsats som OAS drog. Vi finner det väldigt troligt att Morales vann med den 10 procent marginal som krävs i första valomgången 20 oktober 2019.'

Genom att utnyttja sitt uppdrag som valobservatörer för att förhastat ifrågasätta de officiella valresultaten så bidrog OAS-rapporten till våld ifrån en mobb och till att den valda regeringen föll. De öppna rasistiska och misogyniska högerkrafter som kom till makten genomförde minst en dokumenterad massaker på ursprungsbefolkningen.

När in- och utländska röster protesterade mot statskuppen fnös OAS´ generalsekreterare: 'Ja, det var en kupp i Bolivia den 20 oktober när Evo Morales valfuskade'. Ett ogrundat uttalande som inte uttryckte en enig uppfattning i OAS och inte heller reflekterade det som valobservatörerna uttryckt. [de hade inte sagt något om valfusk].

Efter att experterna analyserat och kritiserat OAS-rapporten skrev organisationen ett brev till Washington Post där de klagade att studien 'inte är ärlig, faktabaserad eller uttömmande'. Men OAS har inte visat något tillbakavisande med fakta eller några särskilda skäl för sina intyganden. I skenet av tvivlen och de allvarliga konsekvenserna så har Mexikos regering krävt en förklaring från OAS. Men varken ledningen i OAS eller valobservatörerna har svarat på begäran.

Det finns rapporter om att OAS följde diktat från USA:s regering i störtandet av Bolivias regering. Los Angeles Times skriver: 'Carlos Trujillo, USA:s representant i OAS, har lett organisationens valobservatörsgrupp för att rapportera omfattande fusk och har pushat Trumpadministrationen till att stödja störtandet av Morales. (USA:s UD nekar till att Trujillo utövade otillbörligt inflytande på rapporten och hävdar att USA respekterar OAS´ självständighet.) Trujillo, som trots att han är talesperson, har nekat att ge en intervju.'

OAS´ brist på öppenhet när det gäller uppdraget i Bolivia har förstärkt misstankarna. I motsats till alla andra valobservationer, som alla finns med i OAS´ offentliga databas, så finns inte uppdraget 2019 i Bolivia med över huvud taget. OAS-kontoret har inte svarat på upprepade förfrågningar om varför uppdraget i Bolivia utelämnats, inte heller namnen på de som var på plats och annan relevant information.

Honduras

Valen i Honduras 2017 är ett annat exempel på OAS´ politiska agenda. Det året ställde sittande högerpresident Juan Orlando Hernandez upp ännu en gång, trots ett förbud mot hans återval. Det förbudet hävdades i ett ifrågasatt domstolsutslag som förklarade att landets konstitution var okonstitutionell [!!]

Efter att på valnatten ha förklarat att oppositionsledaren Salvador Nasralla hade ett "ointagligt" försprång, stängde valmyndigheten ner rösträkningen. För att senare återkomma med att sittande presidenten osannolikt nog vunnit valet. Ett resultat som massivt ifrågasattes. OAS-teamet ifrågasatte återvalet av president Juan Orlando Hernandez, JOH. OAS förklarade att valet var för smutsigt för att vara ogiltigt och krävde nyval.

I motsats till detta godkände Trumpadministrationen omedelbart valet och gratulerade JOH till hans "seger" och USA pressade sina allierade att göra likadant. Då backade OAS-chefen Almagro från kraven på nyval och accepterade den sittande presidenten.

De efterföljande omfattande protesterna slogs ner brutalt med ett saldo på fler än 30 döda demonstranter. Skulden ligger hos Honduras´ regering. Men OAS oförmåga att försäkra eller kräva demokratiska val och dess eftergivenhet till USA som gjorde att det tvärvände om sin ursprungliga uppfattning, bidrog till att göra Honduras laglös. Den politiska krisen fortsätter än idag och kräver liv. Tusentals honduraner emigrerar varje månad.

Dominikanska Republiken

OAS agerande i samband med fuskvalen i Dominikanska Republiken i februari 2020 visade åter dess partiskhet.

OAS hade pressat landets regering att använda ett automatiserat röstsystem. Detta bröt samman på valdagen. När folk skulle rösta fanns vissa kandidater inte med bland valmöjligheterna i nära hälften av alla valdistrikt. OAS-teamet lovade att studera misslyckandet. Fram tills idag har det inte lyckats att hitta felet, trots att OAS finansieradevalen. OAS har varken förklarat vad som hände eller hittat några fel.

Valmyndigheterna sköt upp valet till mars bara några timmar efter att vallokaler öppnades. Även om lokalval kan verka ha mindre betydelse är de förbud om presidentvalet i maj och resultaten påverkar dessa. Folk protesterar och kräver att valmyndigheten avgår, att fria val ordnas, utan fusk och sabotage.

I motsats till Bolivia så offentliggjorde OAS inte en destabiliserande rapport och anklagelser om manipulation. Istället stödde det valmyndigheten och dess beslut att skrota det USA-baserade valsystemet, som uppges ha kostat Dominikanska Republiken 80 miljoner dollar för felet i utrustningen och kostnader för det avbrutna valet. Inte heller stod OAS´ generalsekreterare och eldade på misstankarna utan sade försiktigt: "Fram tills idag finns inget som tyder på medveten felhantering av de elektroniska instrumenten för den automatiserade röstningen."

Trots de uppenbara skillnaderna mellan de två fallen så använde OAS tillfället till att försvara sitt agerande i Bolivia och lovade att tillämpa "samma tekniska kvalitet och professionalitet som vid processen nyligen i Bolivia", vilket gjorde att folk på Twitter kommenterade att detta på intet sätt var lugnande.

Kommentatorer har delvis lagt skulden för sammanbrottet i valen i Dominikanska Republiken på OAS. Immigranter från landet demonstrerade framför OAS´ högkvarter i USA mot "valkatastrofen" och krävde respekt för rösträtten. I USA:s kongress har Adriano Epaillet krävt att chefen för valmyndigheten avgår. Men de många OAS-anställda som var på plats i Dominikanska Republiken före, under och efter händelserna, har inte kritiserat regeringen, lika lite som de förklarat vad som gick fel.

De protesterande hävdar att sammanbrottet gynnar det regerande Dominican Liberation Party och ger det en extra månad att förbättra sitt läge i opinionen. Deras kandidat ligger efter i opinionsundersökningarna. Presidenten Danilo Medina har en nära

relation till USA och har verkat tillsammans med stormakten för att få bort Venezuelas president Maduro. Medina stöder också Almagros återvalskandidatur till OAS, i utbyte mot USA-investeringar i landet.

Dominica

Den Karibiska Gemenskapen, CARICOM, har 14 av de 34 rösterna i OAS.

Den lilla ö-nationen Dominica fördömde nyligen Almagros inblandning i valen där i december 2019. Premiärministern Roosevelt Skerrit har offentligt avvisat inblandningen i de interna affärerna i varje land? ? inklusive Venezuela ? och vann valet med god marginal.

Bara några dagar innan valet twittrade Almagro sitt stöd för oppositionens krav när dessas demonstrationer mot Skerrit blev våldsamma. Dominicas utrikesminister sa till OAS ?Vi är bekymrade för offentliga uttalanden som gjorts av generalsekreteraren som visar partiskhet, förakt för regeringar i medlemsstater och vi ifrågasätter hans och organisationens roll.?

Demokratin på spel

I augusti 2019 slog Almagro fast i Mexiko att ifall allmänheten inte litar på valresultaten så påverkar det allvarligt kvaliteten på en demokrati. Men hans egen partiska roll och det ensidiga och oärliga agerandet från OAS´ valobservatörer har allvarligt underminerat demokratin i regionen.

Området står inför stora utmaningar i den nära framtiden: presidentval i Bolivia och Dominikanska Republiken, en kommande folkomröstning i Chile om grundlagen och nästa år presidentval i Nicaragua, Peru och Ecuador. Dessa val kan antingen lösa eller förvärra politiska konflikter.

Opartisk valobservation från kvalificerade experter kan ge trovärdighet till valprocesser, avslöja korrupta och anti-demokratiska åtgärder och avvärja konflikter efter valen. Regionen behöver en organisation som är villigt och förmöget att agera professionellt och inte agera till förmån för andra regionala makter och intressen.

Foreign Policy in Focus 200304

The Organization of American States Is Eroding Faith in Democracy

<https://fpif.org/the-organization-of-american-states-is-eroding-faith-in-democracy/>